

Història i Tradicions

«Ai dels pobles que s'obliden de les necessàries introspeccions i no s'aturen en les grans recolzades històriques per palpar-se el cos, escoltar-se l'ànima i mesurar l'encert o l'errada en la feina feta!»

(JAUME VICENS I VIVES)

LA INSTITUCIÓ COMTAL CATALANA

DESPRÉS de la invasió sarraïna de principis del segle VIII, vingué l'ocupació del territori peninsular pels deixebles de Mahoma, ja que la monarquia visigòtica era tan feble que no pogué aguantar el cop, malgrat no ésser massa fort. Només uns petits indrets en les comarques muntanyenques del Nord restaren lliures.

Els reis francs, volent assegurar-se la defensa de llurs terres, reforçaren les fronteres amb les «Marques», províncies de «xoc» que voltaven tot l'Imperi.

Veus ací l'origen de Catalunya com a unitat institucional. La «Marca Hispànica», composta de vuit comtats —entre ells: Barcelona, Girona, Urgell, Besalú— va sentir a l'instant la influència del comtat barceloní: es començava a manifestar Barcelona com a «cap i casal de Catalunya».

La mateixa organització feudal rebuda de França afavorí el comte de Barcelona, perquè els demés comtes catalans es feren vassalls d'ell, que era marquès de Catalunya, així és: governador de tota la Marca per encàrrec de l'Emperador franc.

Quan a l'any 877 el rei Carles el Calb permet que el càrrec de comte sigui hereditari, es dona el primer pas cap a la independència: el comte de Barcelona Jofre el Pilós pot donar al seu successor aquella excel·lència moral, aquell domini lleuger del seu comtat sobre les terres catalanes lliures d'alarbs. Uns anys després, aprofitant la fragmentació de l'Imperi franc, es trenquen per sempre els lligams que unien Catalunya i França.

Vers al 1068, Ramon Berenguer el Vell dona les primeres lleis catalanes escrites: els «Usatges», acte de sobirania que deixa ben clara la completa independència catalana. Catalunya es converteix en una monarquia, que té el sobirà en el Comte de Barcelona. L'única diferència amb els altres regnes peninsulars és en els noms: Comtat, Regnes. Juridicament, emperò, i políticament no hi ha cap diferència. Tant representa el rei de Navarra com el Comte de Barcelona. Un mot que s'ha deixat per senzilla consuetut no pot restar sobirania ni poder a la institució comtal catalana. No és el nom que dona força a la cosa, sinó la cosa que enforteix el nom.

ENRIC AMETLLER